№ 83. Otrdeen, 26. julijâ. 1911.

Makfâ,
Jelgawâ sanemot:
par gadu . . . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 20 „
par 1/4 gadu . — „ 60 „

Par adreses pahrmainu jamaksâ 10 kap.

Telefons № 644.

Latweeschu Awises.

Makfâ,
par pastu pesûhtot:
par gadu . . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 60 „
par 1/4 gadu . — „ 90 „
par 1 mehn. — „ 50 „

Af ahrsemem:
par gadu . . . 5 rub. — kap.
par 1/2 gadu . 2 „ 80 „
par 1/4 gadu . 1 „ 50 „
par 1 mehn. . — „ 60 „

Numurs maksâ 3 kap.

Pasta kaste № 17.

Isnahk 3 reises nedelâ: otrdeenâ, zeturtdeenâ un sestdeenâ, isnemot swehtku deenas.

Redakzija un ekspedizija: Jelgawâ, Skrihweru eelâ № 35.

90. gada-gahjums.

Sludinajumi maksâ: par sihku rakstu rindiņu 8 kap., preekschpusê 20 kap.

Jelgawas Pilsehtas Walde
dara zaur scho sinamu, ka
sirgu tirgus
tagad tiks ikgadus noturets ari 9., 10. un 11. augustâ.

Ne, Ne,
naw bijis, naw, un nebuhs labaki papirosi, kà
5 gabali 3 kap. **Riga** 10 gabali 6 kap.
25 gabali 15 kap.
A. S. Maikapara fabrika
Rigâ.
Sargatees no pakaldarinajumeem, kahdi beidsamâ laikâ atkal pahrdoschanâ ir parahdijuschees
Peeprasieet wisur!

Rigas Latweeschu Beedribas Sinibu Komisijas wasaras sapulzes.

II.

Pirmâs sapultschu deenas pehdejais referats ir Kahrklina-Seltmata pahrskats par dramatisko literaturu 1910/1911. g. Isdots wairak par 20 original-lugu un 28 tulkotu. Starp originaleem referents atrod mas literarisli wehrtigu lugu, isnemot Raina „Selta Sirgu". Nepeeteekot ar weelas iswehli ween, wajagot ari buht dsejneeka spehjai; bet no tâs mas kas esot manams. Tulkotâ dramas literatura deesgan bagata, bet daschi tulkojumi esot tik wahji, ka bes pahrstrahdaschanas tee neesot leetojami. Wispahri referents nesin stahstit neka eepreezinoscha par tagadejo dramatisko literaturu.

Sapultschu otrâ deenâ kà pirmais runatajs patschalojas kahds pahrak paschapsinigs students Sahlits par tematu „Wezee un jaunee muhsu dsihwê." Tahdeem kungeem buhtu loti eeteizams, paschcem wehl wairak apskatitees dsihwê un pahr wisâm leetam ko pamatigaki mahzitees sinibâs, sewischki kulturwehsturê, eekam nemâs atklahtibâ par tahdâm leetam runat un zitus mahzit. Apsiniga wadiba ari nedrihkstetu tahdus preekschlasijumus peelaist. — Otrs runatajs ir atkal students, W. Bekers, kursch nolasa apzerejumu par „Baltijas juhras lihmena nokrischanos." Schis preekschlasijums deesgan interesants. Zik tam pateesi sinîskas wehrtibas, tas atkal zits jautajums. — Tad skolotajs J. Bebris sino par pagahjuschâ gadâ isnahkuschâm skolas grahmatam. Schinî laikmetâ isnahkuschas tikai 4 skolas grahmatas latweeschu walodâ: weena geografijas un trihs latweeschu walodas mahzibas grahmatas. Par pirmo (no Ahboltina) referents issakas ne wisai atsinigi. Ari Mahlkalna „Latweeschu walodas etimologiju" winsch neatrod skolam par derigu. Pluhdona „Latweeschu literaturas wehsture" (saihsinats isdewums diwâs dalâs) esot labs darbs; tapat ari wina „Pirmais wadonis praktisli teoretiskâ latw. walodas mahzibâ." — Pehz tam komisijas preekschneeka weetneeks, „Latwijas" red. H. Ruhsis, nolasa R. Klaustina eesuhtito referatu par „atsewischkeem isdewumeem beletristikâ un daschadâm zitam grahmatam." Tulkojumu esot ap 30, originalu ap 10. — Labakee tulkojumi esot Mopasana (I. un II.) Tschechowa (III.) raksti, kà ari Dikensa „Oliwers Twists." Behrneem lasischanai it sewischki eeteizami Freija isdewumi. — Originalâ beletristikâ esot daschi kreetni darbi, bet wispahr ari tikai wideja labuma. Ar atsinibu min Widsemes antialkoholisiâs beedribas isdewumus, kà „Kulturas lahsts", „Smagais juhgs", „Eelaid welnu basnizâ — winsch kahpj us kanzeles" un „Schkidra maise". Peemin Nahtres grahmatinu par „Dsimtbuhschau Kreewijâ" un Fr. Kempa „Kulturwehsturisku skizi par Latgali. — Pehz pahrtraukuma Ed. Rudsits nolasa sawu labi domato un nopeetni apswehrto apzerejumu par „Muhsu inteligenzes usdewumu". — Tad nahza Kaudsites Matisa ruhpigi sastahditais sinojums par latweeschu nedelas laikraksteem, bet referents apskata deemschehl tikai trihs, „Ewangelijuma Gaismu", „Juhrneeku" un gaitu nobeiguscho „Mahjas Weesi", tapehz ka pahrejee laikraksti referentam no Komisijas wadibas peesuhtiti tikai paschâ pehdejâ brihdî, kad wairs naw bijis eespehjams tos zaurluhkot. Ar sewischku atsinibu referents isteizâs par „Ewangelijuma Gaismu"; ari „Juhrneeks", kà arodneezisks laikraksts, esot labs. — Tà kà Komisijas preekschneeks J. Kalninsch netur par derigu zelt preekschâ K. Graudina eesuhtito referatu „Par muhsu sawst. palihdsibas beedribu statistiskeem pamateem" (warbuht weenigi pateesi sinisku isstrahdajumu ar leelu praktisku nosihmi un wehrtibu) un zitu referatu wairs naw, tad winsch slehdz sapulzi ar runu, kurai it pareisi un sihmigi nem par motto tautas dseesmas wahrdus:

„Sihki, masi schagarini,
Paschi puhta, paschi dega..."

Tikai nu ar to puhschanu un degschanu schoreis bija, kà bija.

Latweeschu iszelotaju leetâ.

Latweetis mihl semi, kà reti kahds. Saws kaktinsch, saws stuhrits semes jau no sen' laikeem ir wina ideals, par kuru tas sapno, pehz kura tas ilgojas. Muhsu dsimtenes lauki no babas naw nekahdi augligee un ka sche tomehr semkopiba warejusi tà usplaukt un attihstitees, tad par to japateizas weenigi leelajai latweeschu mihlestibai us semi. Waram bes pahrspihlejuma teikt, latweeschi ir dsimusi araju tauta, kura isaugusi is semes un saaugusi ar semi.

Un tikai paschâ wehlakâ laikâ, kur sahka aptruhktees preeksch wiseem semes, wini sahka peegreest wehribu daschadeem ziteem arodeem un pilsehtam. Bet daudseem tomehr pilsehtu dsihwe nebij pa prahtam — tee tad mekleja atrast sweschumâ semes stuhriti, ja dsimtenê tahda newareja dabut. Sahkâs iszeloschana. Pirmee latweeschu iszelotaji greesâs us austrumeem, us deenwidu un deenwidu-rihta Kreewiju, tad wehlak ari us Sibiriju. Tur daudsâs weetâs ir nodibinajuschâs latweeschu kolonijas. Daudsi no wineem tur ir ihsti brangi eedsihwojuschees, bet mums tomehr naw par wineem ko preezatees: garigâ sinâ tee ir pasuduschi preeksch latweeschu tautas, jo treschâ augumâ tee jau pilnigi pahreet apkahrtejâs tautâs, peenembami winu walodu un paraschas.

Pehz tam, wehlakâ laikâ sahkâs iszeloschana us Ameriku, sewischki us Brasiliju. Sche latweeschi apmetâs sewischki leelam kolonijam. Sahkumâ wineem gahja gruhti: nebij weegli nolihst tureenes warenos muhscha meschus un pahrwehrst par augligeem laukeem. Bet wini pahrspehja schis gruhtibas un ir tikuschi kreetni ween us preekschu. Garigâ sinâ schee iszelotaji sche stahw augstak par pirmajeem. Tas nahk no tam, ka wini sche dsihwo leelâs kolonijâs, weselam draudsem, ustur sawus deewnamus un skolas un isdod jau pat sawu laikrakstu. Schis kolonijas peeaugdamas plaschumâ war radit tur jaunu Latwiju (?? Red.), kur pastahwigi skanês latweeschu waloda un kura usturês un ustur jau ari tagad paschu dsihwako satiksmi un saites ar Baltijas latweescheem. Mums ir daudz eemeslu zeret, ka tur aisgahjuschee latweeschi nepahrtautosees, nepeenems zitu tautibu, bet paliks latweeschi ari nahkamâs paaudsês (? Red.). Turpretim us Seemeļ-Ameriku aisgahjuschee latweeschi ir tapat pasuduschi

Pasparhne.

Kà nodsihwot garu muhschu?

Skolotaja J. S.

Garsch, meerigas dsihwes muhschs bes sewischkâm behdam un sirdehsteem pee peeteekoschas pahrtizibas ir schis dsihwes balwa. Teescham, jauka un patihkama ir weztehwa un wezmahtes dsihwe sawu behrnu behrnu pulzinâ, ja pehdejee wisi teem rahda peenahzigo mihlestibu un godbijibu, tos peenahzigi apgahdajot. Tahdâ garâ ari zeturtais bauslis tura ilgu muhschu par balwu un dsihwes swehtibu, kuru tas apsola labeem un wisadi kreetneem behrneem.

Mehs esam aisween paraduschi, nowehlet dsimumdeenâs, daschadajos jubilejas swehtkos, sudraba un selta kahsâs, waj atkal gadijumos, kad zilweks wezuma dehl no sawa amata atteizâs runâ esoschajeem jubilareem un emeriteem preezigu, besbehdu dsihwi un garas schis dsihwes nowakares, lihds kamehr tad sit dsihwes diwpadsmitâ stunda, kurâ peetizigs un dsihwi neapnizis zilweks tad ari meerigi aismeeg.

Ar muhscha pagarinaschanas jautajumu zilweki, sewischki sinatneeki, filosofi un ahrsti ir tadehl ari aisween nodarbojuschees, sahkot no wezo greeku un seno romneeku filosofeem un beidsot ar jaunlaiku profesoreem un ziteem sinatnes darbineekeem. Kà nu ar schi jautajuma isschkirschanu teek galâ? Kahdas rezeptes tai leetâ dod sinatneeki? Bet, luhkojot us sinatneeku nosazijumeem un atbildem tai leetâ, mehs tomehr nedrihkstam ari aismirst, ka pati dsihwe ir mums ari kà wisâs leetâs, tà ari te, wisai laba skolotaja: scha tadehl peenahkas apluhkot; tanî, droschi ween, atradisim labus peemehrus, kureem tad jaseko.

Zilweka organisms ir lihdsigs maschinai, bet tikai schi maschina nesastahw no nedsihwâm dalam, kuras pee zitâm maschinam, tâs leetojot, drihsi ween sadilst un eet bojâ. Zilweka organisma maschinas dalas sastahw no dsihweem audeem (kanninam); schee no darba wis drihsi nenowezo, ja ween organismam peewed wajadsigo baribu un ja ween pehz darba pahrmainus nahk wajadsigâ sinamâ atpuhta, ja, wahrdu sakot, neweenam organam neteek pahri darits, ja wisa maschinas darbiba paleek sinamajâ lihdsswarâ.

„Atslehga ir tik ilgi sposcha, kamehr to leeto", slinkums zilweku, tâpat kà ruhsa dselsi, saruhsina, bet darbs to nospodrina; darbam ir swehtiba, bet slinkumam lahsts. Tee wisi ir neapgahschamas pateesibas wahrdi. Tadehl ari wezajam zilwekam peenahkas peenahzigi, pehz eespehjas, darbotees, kustetees, lai paguhtu weelu pahrmainu un audu atjaunoschanu.

Pee wisa sazitâ ir tomehr jaatsihmê, ka pamasitinam tomehr muhsu organisma audi pamirst, ka zilweka organisma maschina tatschu naw tik leelâ mehrâ atjaunojama, zik leelâ mehrâ noteek audu pamirschana, wahrdu sakot: meesigais zilweks naw nolemts muhschigai dsihwei; schai dsihwê naw pilnigi pastahwiba; sche, wirs semes, ir isnihziba; muhschiba un pastahwiba ir tikai winpus kapa gaidama.

Bes meesigâ darba wehl wisai leelu lomu pee muhsu muhscha pagarinaschanas spehlê mehreniba un sahtiba. Zilwekam ir jabuht wisai mehrenam ehschanâ. Labaki ir arweenu masak ehst, neka daudz. Wisadi tà sauzamee smalkee ehdeeni, kuri pagatawoti no smalkeem pawahreem, lai ar wisadâm mahksligâm weelam mehli kairinatu, ir weselibai kaitigi un atmetami. Gudraki ir tadehl peegreest wehribu wisai weenkahrscheem ehdeeneem un tos baudit. Protams, ka ar to no leetoschanas ari isslehdsami wisi alkoholiskee dsehreeni.

Brihnum leelu eespaidu us weselibu ari atstahj muhsu gara darbiba jeb, labaki sakot, gara stahwoklis. Darba sekmes un preeks par tâm, isdoschanâs dsihwê, preezigs gara stahwoklis un apsina par peenahkuma ispildischanu, tas wiss dara jo teizamu eespaidu us muhsu weselibas weizinaschanu, resp. kahrtigu asins rinkoschanu, turpreti nospeedoschs gara stahwoklis, nelaime, behdas, sirdsehsti, nemeeriga sirds apsina — tas wiss sagrausch leelâ mehrâ muhsu organismu.

Beigâs wehl peewedu ihsus nosazijumus aforismu weidâ is Dr. Dschemsa Sanaiera lekzijas, kuru tas lasija Birminghamâ sem wirsraksta: „Kà nodsihwot lihds 100 gadu wezumam?" Schee nosazijumi ir sekoschi:

„Pawadat gultâ guleschanai 8 stundas. Gulat us labajeem sahneem. Turat wisu nakti ar drahtim aissprostoto logu gulamâ istabâ atwehrtu Aisleekat gulamâ istabâ preeksch durwim schirmjus, lai issargatos no straujas gaisa strahwas. Neleekat gultu pee seenas. Masgajatees katru rihtu wannâ (bet nelaischot us meesu weenreisigu spehju uhdens strahwu jeb duschu) ar meesas siltumam lihdsigi siltu uhdenu. No rihta ehdat brokastu pehz eespehjas agraki. Galu ehdat neleelâ mehrâ un tikai labi iszeptu. Nedserat peenu (protams, ka tas sihmejâs us peeauguscheem). Leetojat daudz tauku baribas (tauki weizina audu attihstibu un pehdejee isnihzina slimibu dihgkus). Sargatees no wisâm markotiskajam (reibinoschajâm) weelam (tâs posta audus). Kustatees jeb darbojatees wisu deenu tihrâ gaisâ. Neturat dsihwojamâs telpâs nekahdus kustonus. Ja ween eespehjams, dsihwojat us laukeem (sahdschâ). Dserat tikai uhdenu. Sargatees no mitruma. Mainat nodarboscharos un laiku pa laikam pahrtrauzot darbu, sawu sinamu un peenahzigu laiku isleetojot atpuhtai. Aprobeschojat sawus prasijumus; isturatees wisai mehreni pret sawu godkahribu un kaislibu un waldat par sawu raksturu."

preeksch latweeschu tautas, kà tas ir ar teem, kas aiseet uf Sibiriju un Celsch-Kreewiju. Tur wini leelajâs ruhpneezibas un tirdsneezibas pilsehtâs drihs jo drihs peesawinas zitu tautu walodu un paraschas un pasuhd.

Pehdejos gados latweescheem ir schepat Latwijas tuwumâ radusês jauna weeta iszeloschanai, proti Leetawa un Latgale. Teesa, jau ari agrakos gados weens, otrs latweetis ir aisgahjis uf tureeni, bet tahdu naw daudz bijis. Ka tas naw notizis daudz plaschakos apmehros, tur waina meklejama tanî apstahklî, ka latweeschi naw pasinuschi tureenes apstahklus. Ari muhsu laikraksti neka nedarija, lai winus ar teem eepasihstinatu. Tapat grahmatu isdeweji. Mums ir faraksti tas beesu beesâs grahmatas par nesin ko, bet truhkst aprakstu par muhsu tautas brahkeem latgaleescheem un leischeem. Tikai pehdejâ laikâ schis truhkums sahk labotees, muhsu laikraksti sahk scho to sneegt par Leetawu un Latgali un tureenes apstahkleem. Lihds ar to ari sahkas apsiniga, war teikt plaschaka latweeschu aiszeloschana uf tureeni, par ko waram tikai preezatees. Un par to preezatees mums ir daudz eemeslu. Wispirms: latweeschi tur neees pasuschanâ sawai tautai. Latgaleeschi jau pateesibâ ir tee paschi latweeschi un runâ latweeschu walodu, bet tikai islokshnê tahdâ, kahdu dsird Widsemes Maleenâ. Bet tur zaur skolu un laikrakstu eespaidu islokshne sahk issust un peeweenotees latweeschu rakstu walodai. Un tas pats bez schaubam ar laiku notiks ari Latgalê; ari latgaleeschu islokshne peeweenosees wispahrejai latweeschu rakstu walodai. Otrkahrt: zaur latweeschu eepluhschanu Latgalê tur stiprinasees latweeschu elements un tà rasees pretswars kreewu elementam, kursch ari tur eepluhst no Kreewijas. Latweeschu eezelotaji, kas eeees Latgalê, usturês zeeschas saites ar Baltiju un weizinâs winu abu sakuschanu weenâ Latwijâ, kahda ta jau reis senatnê bija. (Buhtu gan koti wehlejams. Red.)

Tas pats sakams ari par Leetawu — ari tur eegahjuschee latweeschi neeet sudumâ sawai tautai. Leischu waloda jau ir latweeschu walodas mahte. Un ja mehs gribam latweeschu walodu iskopt un istihrit no sweschеem eespaideem, tad mums jagreeschas pee leischu walodas. Tas nu notiks dabiskâ kahrtâ, zaur abu scho tautibu tuwinaschanos sawâ starpâ: latweeschi eezelos Leetawâ, leischi Baltijâ. Mums ir eemesls pat zeret, ka peenahks deena, kur schis abas walodas sakusis weenâ. (? Red.) Tas, sinams, ir tahlas nahkotnes sapnis, bet scho sapni ir loloju juschi jau daudzi no muhsu tautas pirmajeem darbineekeem un kapehz gan lai winsch nepeepilditos?

Un beidzot ari materialâ sinâ izeloschana uf Leetawu un Latgali preeksch latweescheem ir isdewigaka, kà iszeloschana uf zitureeni: abas schis semes atrodas schepat kaiminos un aiseeschana uf tureeni neismaksâ daudz. Pee tam ari seme tur ir laba, ko peerahda tas apstahklis, ka tur eezelojoschee pirmee latweeschu kolonisti ir brangi ween tikuschi uf preekschu. Un ari brihwas semes tur wehl ir daudz. Tas nahk zaur to, ka tur paschi weetejee eemihtneeki, tiklab semneeki, kà muischneeki daudzi pahrdod sawas semes. Muischneeki pahrdod wiswairak tà sauktâs masâs muischinas jeb folwerkas. Semneeki gan labpraht neatstahtos neweens no semes, bet daudzi ir speesti. Kà sinams, wini lihds schim dsihwoja sahdschâs, tà Leetawâ, kà Latgalê un tikai pehdejâ laikâ sahk no sahdschâm pahreet uf weensehtam. Bet nabadzigakeem no wineem truhkst preeksch tam lihdzekku un tee tad pahrdod sawus gabalus. (Tas gan koti behdigi. Red.)

Un beidzot — schi latweeschu eepluhschana Leetawâ un Latgalê ari tureeneescheem nahktu par labu: pazeltu winus kulturelâ sinâ uf augschu. Latweeschi kulturâ stahw daudz augstak par leischeem un latgaleescheem un eegahjuschi starp wineem buhtu teem par labu paraugu un skolotajeem. Leetawas un Latgales eekaroschana saimneezisKâ un nazionalâ sinâ ir tagad weens no latweeschu swarigakajeem usdewumeem. Zeresim, ka latweeschi tam ari peegreesis peenahzigu wehribu. Sm.

No ahrsemèm.

Marokas jautajums.

Par Marokas jautajumu Pet. tel. agent. sekoschas sinas: „Matin" saka, ka wahzu-frantschu sarunas ejot gludi uf preekschu un ka starptautiskâ konferenze nebuhschot majadsiga. Daschas lihguma dalas japeenem leelwalstim, kuras parakstijuschas Alschesirasas aktus. „Journal" turpretim raksta, ka sarunas gahjuschas maz uf preekschu. Starpiba starp frantschu preekschlikumeem un wahzu pretensijam esot loti leela. — Berlines kompotentâs aprindas nosauz par mulkibam trokschnainâs sinas par Franzijas un Wahzijas sarunu nelabwehligo stahwokli un par ministrijas krihsi. Schâs aprindas atsihst tomehr, ka sarunâs bijis nelabwehligs moments, bet ka tagad neesot eemesla ustrauktees. Kambona un Kiderlena-Wächtera sarunâs panahkta prinzipielos usskatos weenoschanâs. Sihkuma isstrahdaschana prasis tomehr ruhpigu eepasischanos ar wineem, ar ko paschlaik nodarbinatas atteezigâs eestahdes. Darbu panahkums zels preekschâ keisaram.

Jaunais anglu-japanu lihgums.

Anglija un Japana 1905. gadâ noslehdsa sabeedribas lihgumu uf 10 gadeem, tà ka tas buhtu notezejis 1915. gadâ. Bet tagad wezais lihgums pahrgrozits un jaunais nu atkal noslehgts uf 10 gadeem, tà tad lihds 1921. gadam.

Jaunais lihgums biwejadâ sinâ isschkiras no wezà. Pehz wezà lihguma abas walstis weenotrai bij apsolijuschas palihdsibu katrâ karâ, kad kahds eenaidneeks tai usbruktu. Tà tad Anglijai buhtu nahzees palihdset Japanai ari pret Seemel-Ameriku. Schahds peenahkums anglu tautai nebij pa prahtam, bet Anglija toreis to usnehmâs par Japanas pretsolijumu, garantet anglu waru Indijâ, jo toreis Anglija bijâs, ka Kreewija neusbruktu anglu Indijai. Schis ruhpes tagad sudusschas pehz Anglijas islihguma ar Kreewiju, un tadehl Anglu waldiba wehlejâs, atswabinatees no peenahkuma, palihdset Japanai karâ pret Seemel-Ameriku. Wina tadehl atsazijâs no Japanas garantijas par anglu Indijas robescham un weenojâs ar Japanu, ka turpmak lihguma slehdsejâm wairs naw peenahkuma, palihdset otrai pusei karâ pret tahdu walsti, ar kuràm winas noslehguschas lihgumu par strikdu isschkirschanu zaur schkihreju teesu. Tahdu lihgumu Anglija nesen noslehdsa ar Seemel-Amerikas Sabeedrotâm Walstim, un uf tàm it ihpaschi sihmejas jaunais nojazijums.

Wezpuischu nodoklis Lionâ, Franzijâ.

Lionas pilsehta stahjusês per projekta realiseschanas, par ko jau sen Franzijâ prahto, proti, pee sewischku nodokku uslikschanas wezpuischeem. Lionas pilsehtas pahrwalde jau nospreedusi, uslikt katram wezpuischam 10 franku leelu nodokli, zaur ko zer eeguht par gadu 300,000 franku, kurus tad issneegs kà pabalstus un premijas gimenem ar daudz behrneem. Schis pilsehtas pahrwaldes lehmums jau eesuhtits waldibai un parlamentam preeksch apstiprinaschanas.

Persija. Par bijuschâ schacha Mohameda kara spehka eeschanu uf Teheranu „Now. Wremja" usmet schahdu ainu. Pats Mohameds Alijs atrodas ar turkmeneem Astrabadas tuwumâ; weena daka no jahtweezibas ir Bender-Gasâ pee Kaspijas juhras, otra uf Teheranas zeka. Schacha preekschpulki nogahjuschi jau gandrihs pusi no zeka starp Astrabadu un Teheranu. Pehz 5—10 deenam wini war buht jau pee Teheranas, Salars ud Doule tuwojas galwas pilsehtai no walareem un Marasinâs gubernators no seemel-walareem. Scheem pulkeem peeweenosees Asazas emira 2000 jahtneeku, kuri atrodas Reschtas tuwumâ. Salars-ed-Doule dabujis bez neweena schahweena sawâs rokâs Kermanschachâ waldibas eerotschu krahjumus un dabujis turpat lelgabalus. Winsch ari naw wairs tahlu no Teheranas un war tur eerastees 5—10 deenâs. Ari Marasinas gubernatoram ir leelgabal un loschu meteji un winsch atrodas uf Teheranas zela Serabâ. Skaita sinâ Mohameda Alija peekriteju skaits ir jau tagad leelaks, nekà tagadejâs waldibas peekriteji. Naw ari bijusi wehl neweena zihna starp waldibas pulkeem un usbruzejeem, jo wisur tagadejâs waldibas wihri, waj nu aisbehguschi, waj padewuschees bijuscham schacham. „Now. Wremja" tadehl pilnigi tiz, ka Mohameds Alijs uswareschot un eenemschot sawu saudeto troni.

* * *

Berline. Marschals f. Golzs nebraukschot uf manewreem Turzijâ, jo Machmuds Scheffets paschâ jnojis, ka tagadejais stahwoklis austrumos neesot labwehligs preeksch Golza darbibas.

— Starp Wihni un Berlini pastahw, tà leekas, domu starpibas Tuwo Austrumu politikas jautajumos. Bet neskatotees uf wisu to, Wahzija pabalstis Austriju nopeetnâ brihdî.

Wihne. Atteezibas starp Melnkalni un Turziju wehl weenmehr naw nekahdas labâs. Turzija brunojas tikpat, kà uf karu. Ari jaunturku komitejai, kà leekas, nebuhtu nekas pret karu, jo wina glahbtu zaur to sawu satrizinato stahwokli paschâ Turzijâ. Turku armija, kura stahw pee Melnkalnes robescham, ari usbudinata, jo domâ, ka tagad buhtu isdewigs brihdis isrehkinatees ar wezumwezo eenaidneeku. Berlines wadoschâs aprindas ir turpretim taîs domâs, ka kara Balkanu pusfalâ nebuhschot.

Parisê, 3. augustâ (21. julijâ). Ahrleetu ministrija iswairâs no kaut kahdeem pasinojumeem par wahzu-frantschu sarunu tahlako gaitu. Prese loti usbudinata de, k wahzu preses raksteem un klusescha nas par pehdejo Kambona un Kiderlena-Wechtera satikschanos; wina prasa waj nu jautajuma ahtru isschkirschanu, waj wina nodoschanu Alschesiras lihguma dalibneezem leelwalstim.

Lisabonâ, 3. augustâ (21. julijâ). Parlamenta ehkas preekschâ notikuschas wehtrainas demonstrazijas pret deputateem un waldibu. Polizija iskaisija lauschu baru.

Atenâs, 3. augustâ (21. julijâ). Atenu agentura sino: Epirus kristito preekschstahwji sapulzejâs Janinâ un greesâs pee Turzijas waldibas ar luhgumu, lai wisâm walsts tautam dotu politiskâ sinâ weenadas teesibas.

Portoprensâ, 3. augustâ (21. julijâ). Presidents Simons aisbehdsis uf kahdu amerikanu twaikoni. Kad winsch gribeja botees uf kuga, lauschu bars usbruka wina pawaditajeem-polizisteem. 5 personas nogalinatas — winu widû ari presidenta kambarsulainis. Simona meita weegli eewainota.

No eekschsemèm.

Jaunà Bilderlinu dahrskopibas mahzibas eestahde.

Kà jau wairak reises laikraksios sinots, Keisariskâs Kreewijas Dahrskopibas Beedribas Rigas Nodala spraudusi sew par mehrki zelt sawâ no waldibas ustizetâ Bilderlinu fermâ dahrskopibas mahzibas eestahdi, kura buhtu teeschi peemehrota muhsu paschu majadsibam.

Apluhkojeet Kreewijâ pastahwoschas dahrskopibas skolas israhdijâs, ka winas muhsu majadsibas un prasibas neapmeerina un tadehl pascheem janahk pee waldibas ar sawu atsewischku projektu. Schahdu projektu Rigas Nodala stahdija Semkopibas Departamentam preekschâ un tas ir tagad apstiprinats.

Ka pee scho sawu sen loloto planu isweschanas Rigas Nodala wareja jau tagad kertees, par to weenigi japateizas beedribas goda beedrenei A. Schocha kundzei, kura Rigas Nodalai nowehlejusi testamentariski 20,000 rubkus dahrskopibas mahzibas eestahdes zelschanai. Lai scho ideju spehtu ahtraki realiset, tad godatâ beedribas labwehle dod mineto kapitalu Rigas Nodalai jau tuhlin leetoschanâ, wehledamâs wehl pati sawâm azim redzet jauno latweescheem nowehleto dahrskopibas skolu.

Skolas ehkas plans ir apstiprinats un ehdkai wehl schoruden jatop gatawai.

Mahzibas gaita sadalas diwâs apsewischkâs nodalâs: 1) No 1. aprika lihds 1. oktobrim „wasaras kurss" praktiskai mahzibai un 2) no 1. oktobra lihds 1. aprilim „seemas klase", teoretisku sinibu pasneegschanai.

Par eestahschanos wasaras kursos jau sawâ laikâ laikrakstos sinots. Tagad tikai par seemas klasi.

Seemas klases programa:

1) Augkopiba; 2) Sakukopiba un dahrskopibas ekonomija; 3) Augku un dahrsaugu pahrstrahdaschana; 4) Daildahrsneeziba un dahrsneezibas plānu sihmeschana; 5) Botanika; 6) Kimija; 7) Mahziba par semi (Почвовѣдѣніе); 8) Bischkopiba; 9) Semes mehrischana; 10) Grahmatweschana. Sem Nrr. 5., 6. un 7. minetâs sinibas pasneegs skolotaji ar augstskolu isglihtibu. Pahrejâs atkal spezialisti.

Wisus minetos preekschmetus pasneegs tahdâ pat mehrâ, kà pirmâs schkiras semakâs dahrskopibas skolâs, kà par peemehru Zarskoslawjanskas dahrskopibas skolâ Peterburgas gubernâ. Tà tad scho seemas klasi beiguschee buhs spehjigi sazenstees ar schahdu dahrskopibas skolu audzekneem. Pahraki tikai paliktu Umanas widejâ dahrs- un semkopibas skola, kurâ tikai retam latweetim isdodas eekluht.

„Seemas klasê" warês eestahtees dahrsneeki un tahdi winu palihgi, kuri wismaz sawu trihsgadeju mahzibas laiku kahdâ praktiskâ dahrsneezibâ beiguschi. Tàpat ari tee semkopju dehli un meitas, kas buhs Bilderlinu fermas wasaras kursus beiguschi.

Skolas nauda seemas klasê jamaksâ 10 rbl. Par pensiju buhs sewischki, pehz eespehjas lehti nosazijumi.

Rigas Nodala zer ar scho „seemas klasi" dot eespehju wiseem zentigeem dahrsneekeem, kam tikai teesme pehz tam, eeguht sawâ arodâ wajadsigâs spezialâs teoretiskâs sinaschanas.

Sewischku wehribu peegreesis eenesigai dahrskopibai, jo tahdai ir wisleelakâ nosihme tautas saimneeziskâ sinâ. Reisâ ar to zer isaudzinat kreetnus instruktorus semkopju beedribu un pagastu majadsibam. Tikdaudz schimbrihscham par jauno dahrskopibas mahzibas eestahdi, lai tee, kas uf winas atwehrschanu jau sen gaidijuschi, waretu gatawotees uf eestahschanos. Plaschakas sinas turpmak.

K. K. D. B. Rigas Nodalas preekschneeks Fr. Lasmans.

Rupja nepateiziba jeb walschkiba?

Kà sinams, Witebskas latweeschu jeb latgaleeschu garigee wadoni greesâs pee R. L. B. Sinibu Komisijas, lai pehdejâ tos pabalstitu wisos winu kulturelos zenteenos un it sewischki latgaleeschu tuwinaschanâ latweescheem. Winu sauzeens atrada uf reis siltu peekrischanu Sinibu Komisijâ un ta jau daudz ko darijusi un daris schajâ leetâ. Ari uf pehdejo wasaras sapulzi latgaleeschu preekschstahwi, daschu studentu un basnizkungu personas, bij eeraduschees labâ skaitâ ar to paschu noluhku, pee kam wini schoreis greesâs pee klahtesoscheem ari ar luhgumu pehz materiela pabalsta. Ir schis pehdejais preekschlikums tika usklausits un atrada peekrischanu. Gahja apkahrt „latgaleeschu liste" un uf tâs tika sihmetas daschadas sumas. Un wispahrigi un weenmehr teem tika parahdita majadsigâ zeeniba un laipniba. Par to trimpus wakarâ juhsmigee latgaleeschu studenti un basnizkungi tureja issustas runas, zildinaja latweeschus un ar sajuhsmu pateizâs par laipno usnemschanu, tà ka gribot negribot katram bij jatiz, ka wini runâ no sirds. Bet ka tas wehlak tika sinams, daka no teem pascheem juhsmigeem runatajeem pehz tam aisgahjuschi uf zitam weetam un sabeedribam Rigâ un dewuschi tâs behdigakâs atsauksmes par Sinibu Komisiju. Wjni wisu ko esot redzejuschi, esot bijuschi Rigâ un to redzejuschi, redzejuschi Latweeschu Beedribas jauno namu un bijuschi Sinibu Komisijâ, bet tik firsnibas nekur neesot manijuschi. Weenigi tik kahdâ no latweeschu studentu sabeedribam wini scho firsnibu esot sanehmuschi (laikam pee alus glahzem) pilnâ mehrâ. Bez wisa ta wini isteikuschi domas, ka Sinibu Komisija esot newehlamâ stahwoklî un ka tur wairs neesot nekà wehrtiga ne interesanta u. t. t.

Schi latgaleeschu istureschanas pret Sinibu Komisiju ir pahrak nepeeklahjiga un nepateiziga un par latgaleeschu garigo wadonu inteligenzi un goda prahtu dod wisbehdigako leezibu, kuras te newar atstaht nepeenaglotas. Waj tad nebuhtu labak bijis preeksch pascheem latgaleescheem, ka tee nebuhtu greesuschees pee Sinibu Komisijas, bet tur, kur tee war atrast un atrod sew firsnibu.

Weens no pag. was. sapultschu dalibneekeem.

Jaunas intendantu prahwas.

Maskawas kara apgabala preekschneeka pawehlê teek sinots, ka atkal wesela rinda Maskawas kara apgabala intendantu teek nodota teesai. Stahw preekschâ trihs prahwas: weena Maskawâ (Maskawas pretschu noliktawas eerehdnu prahwa), otra Tambowâ (tureenes peenemschanas komisijas un pretschu noliktawas prahwa) un treschâ Woroneschâ (Woroneschas pagaidu peenemschanas komisijas prahwa). Pirmajâ, Maskawas, prahwâ uf senatora Garina rihkojumu teek saukti pee atbildibas 4 palkawneeki: Girss, Jasinskis, Tschajewskis un Jesipows; 7 apakschpalkawneeki, 3 kapitani, 2 galma padomneeki, 2 kolegiju padomneeki un 1 kolegiju sekretars, kopâ 22 personas. Tambowas prahwâ pee atbildibas saukti 9 palkawneeki: Merkasins, Lupandins, Sokolowskis, Kalnings, Sagorskis, Glebs, Samjatins (pehdejais figurejis ari Maskawas intendantu prahwâ un tika noteesats), Jasinskis un Girss (pehdejee 2 saukti pee atbildibas ari Maskawas pretschu noliktawas prahwâ), 4 apakschpalkawneeki, starp teem ari Papa-Afanasopulo, kursch jau ir noteesats ari Maskawas prahwâ; 5 kapitani, to skaitâ ari jau noteesa-

tais Grigorjews, 1 rotmistrs (Kiselews, schandarmu korpusa preekschneeks), 3 schtaba kapitani, 1 porutschiks (Haschkewitschs, pasihstams jau no Maskawas prahwas), 1 galmu padomneeks, 1 kolegiju sekretars, 1 technikis (Raibuls, weens no technikeem, kas figureja ari Maskawas intendantu prahwâ), kopâ 26 intendanti.

Woroneschas prahwâ saukti pee atbildibas bijuschais Woroneschas pagaidu peenemschanas komisijas preekschneeks apakschpalkawneeks Kosizkis un schâs komisijas lozekli: 1 apakschpalkawneeks un 2 schtaba kapitani. Pret wiseem wineem zelta apsuhdsiba par naudas isspeeschanu un kukulu nemschanu.

Kaskopibas weizinaschana.

Kreewijas Kaskopibas Beedribas Rigas Nodala (Rigâ, Dsirnawu eelâ Nr. 68) schinis deenâs sagaida, kâ „B. Laukſ." raksta, peesuhtam no Beedribas dahwatas 3 saanenas sugas waislas kasas (1 ahsi un 2 kasas), kuras Beedriba israksstijusi no Schweizes. Kasas tiks noweetotas Preekulu muischâ, kur Nodala eerihkos sugas kasu audsinatawu. Saanenas (saanentales) suga eewehrojama ar sawu peenigumu un labu peenu garschu. Schweizê schi kasa dod zaurmehrâ 750—800 stopu peena gadâ. Laukſaimneeki, massaimneeki un pilsehtneeki, kas interesejas par peena kasu eeguhschanu un isplatischanu, war joprojam eestahtees par beedreem Rigas Nodalâ. Beedru nauda gadâ — 1 rublis; muhscha beedreem jaeemaksâ weenreisigi — tikai 10 rbl.

Peterburgas-Maskawas lidoschanas rihkotaji.

Kâ sinams, no 8 gaisa lidotajeem tik weens, Wasiljews, sasneedsa Maskawu, kamehr ziti aiſ daschadâm klismam palika zelâ, pee kam weens atrada nahwi un kahdi trihs (to pulkâ ari Utotschkins) zeeta deesgan smagus eewainojumus (kâ kahjas lauschanu u. z.). Pehz tam nu daudsi isteiza presê asus pahrmetnmus pret lidoschanas organisazijas komiteju, kurai pahrmeta, ka wina par scho un to neesot peeteekoschi gahdajusi. Tam pretim gan aisrahda, ka ahrsemes leelajos lidoschanas mehginajumos nebuht negahjis labaki, un prozentu mehrs, zik no lidotajeem sasneeguschi mehrki un zik zeetuschi zelâ awarijas, ir itin tahds pat, kâ pee Peterburgas-Maskawas lidoschanas sazihkstes.

Tagad nu Utotschkins eeweetojis awisê „Retsch" wehstuli, kurâ isskaidro sawas awarijas zehlonus. Kad stuhre bijusi lausta, winsch to islabojis ar salihmeschanu un audekla aptihschann, un kaut gan winsch tai labi neustizejees, tomehr laidees tahlak zelâ, newehledamees atrautees no mehginajuma, sasneegt Maskawu. Tâ zaur pascha pahrdroschibu notikusi nelaime. Turpretim organisazijas komitejai Utotschkins issaka dsiku pateizibu par winas wiszauri energisku un kreetnu rihzibu un gahdibu.

Bischkopju kongresa leetâ.

Rigas Prakt. Bischkopju beedriba sanehma no waldibas atkauju kongresu noturet 6. un 7. augustâ sch. g. pehz agrak laikraksstos issinotas programas. Kongresu noturês pilsehtas saweenoto elementarskolu telpâs, Suworowa eelâ № 71. Lai eerastees buhtu parozigaki kâ lauzineekeem tâ pilsehtneekeem, tad kongresa darbiba 6. augustâ sahksees pulksten 11 un 7. augustâ pulksten 12 deenâ. Panahkumi no kongresa ir tikai tad sagaidami, ja tas buhs stipri apmeklets. Tadehl eeteizam katram bischkopim kongresu apmeklet, kâ ari peerunat zitus tur peedalitees. Peedalischanâs kongresâ brihwa.

Peesihme: Aisskuhschanas dehl jabrauz ar tramwaju pa Suworowa eelu lihdſ Matisa eelas stuhrim. Walde.

Wisaugstaki apschehloti,

kâ telegrafa agentura sino, no senata noteesatee atwalinats generalmajors Reinbots un palkawneeks Korotkijs.

Leels leetus Kreewijas deenwidos.

Kamehr sche nu jau ilgaku laiku turâs leels sausums, no Kreewijas deenwideem sino par leeleem leetus gahseeneem 20. julijâ. Tâ Donas apgabalâ leetus gahseeni nodarijuschi eedsihwotajeem daudſ posta, ispostidami pat mahjas, isnesdami dselszela dambjus, aisskalodami labibu, aisnesdami lopus un zitu mantu. Tâ weenâ paschâ Antipowas sahdschâ gahjuschi bojâ ap 1000 ragu lopu. Truhkstot ari daschu zilweku. Uhdens gluschi lihdsenâs weetâs stahwejis pusotras arschinas augstumâ. Tâpat sino ari no Harkowas un Kijewas, ka tur leetus isskalojis dselszeku dambjus un peepluhdinajis pagraba dsihwoklus.

Preekulu laukſaimneezibas skola.

Preekulu Laukſaimneezibas skolas eestahschanâs noteikumos starp wajadsigeem dokumenteem mineta: 6) „Apleeziba par dsimts jeb rentetas semes peederumu." Rigas Laukſaimneezibas Zentralbeedribas walde, lai nowehrstu pahrpratumus, ar scho pasino, ka minetâ leeziba jaeesneedſ tikai teem kandidateem, kureem, jeb kuru wezakeem kahds semes peederums buhtu, pahrejeem kandidateem — bessemneeku dehleem, kureem schahdas apleezibas newar buht, — wina naw ari wajadsiga un schâs apleezibas truhkums newar buht par kawekli pee winu usnemschanas skolâ. R. L. Zentralbeedribas Walde.

Peipus eſera saweenoschana ar Rigas juhras lihzi.

Pernawas pilsehtas dome sawâ pehdejâ sehdê atwehlejusi 1000 rbl. uhdens zela preekschdarbeem starp Pernawu-Wilandi-Terbatu-Peipus eseru. Par schi projekta isweschanu sahkis domat jau no Petera Leelâ laikeem. Katrinas II. laikâ atkal schis jautajums eekustinats, bet apklusis neisweſts. Pehz tam wehl schad tad winsch eekustinats, bet atkal apklusis. Tagad pee wina eekustinaschanas esot stahjees pulzinsch schinî leetâ eeinteresetu personu un tâ tas atkal nahzis uſ deenas kahrtibas un esot zeriba panahkt ta realiseschanu.

Widus skolu skaits walsti.

Pagahjuschâ gadâ wisâ walsti darbojuschâs pawisam 521 widus skola. No tâm 278 kâ gimnasijas, 17 seschklasigas progimnasijas, 19 tschetrklasigas progimnasijas un 207 realskolas, kuras kopâ apmeklejuschi 171,687 skolneeki. No minetâm mahzibas eestahdem Kurſemê darbojas 2 gimnasijas, 1 tschetrklasiga progimnasija un 3 realskolas, kopâ ar 1891 skolneeku; Widsemê: 6 gimnasijas un 6 realskolas ar 5003 skolneekeem un Igaunijâ: 2 gimnasijas un 1 realskola ar 1145 skolneekeem.

Peterburga. Rotakneeku parade Wisaugstakâ klahtbuhtnê uſ Marsa laukuma notiks 28. julijâ. Par parades komandeeri eezelts generalleitenants Flugs, par wina palihgu palkawneeks Nasimows.

— Tautas apgaismoschanas ministrija usdewusi mahzibas apgabalu kuratoreem stahtees pee noteikumu isstrahdaschanas par weengada kursu organiseschanu universitatu pilsehtâs widus skolu skolotaju sagatawoschanai. Mahzibas nolemts ussahkt jau schinî septembrî.

— Awiazijas sazihkstê, kuru augusta sahkumâ Zarskoje Selâ sarihko Wiskreewijas aeroklubs, peedalisees Jefimows, Lebedjews, Kostjins, Lerche, Jankowskis un wairaki kara awiatori.

No Reweles. Meschu degschana. Tagad pastahwoschâ leelâ karstumâ no daudſ weetam nahk sinas par meschu ugunsgrehkeem. Tâ Wilandes apgabalâ mescha degschana nowehrota 6 weetâs.

No Dwinskas. Katoku deewwahrdi latweeschu walodâ. Eewehrojot Dwinskas latweeschu schehloschanos par pahrpoloschanas weizinaschanu no katoku garidsneezibas puses, Witebskas gubernators, kâ „Drywa" sino, pawehlejis sastahdit draudses lozekku saraksstu pehz tautibam un, eewehrojot latweeschu prahwo skaitu, lizis preekschâ weetejai katoku garidsneezibai, noturet deewkalpojumus ari latweeschu walodâ.

Witebska. Gorodokas aprinka semstê eewehleti, kâ weetejee laikraksti sino, ari septini latweeschi.

Smolenska. 21. julijâ plkst. 9 wakarâ eerados Maskawas automobilistu beedribas 13 automobili, kas nobraukuschi 465 werstes 11 stundâs un 50 minutês. Rihtu plkst. 5 no rihta automobilisti brauz uſ Pleskawu.

No Wilnas. Harkowas universitates profesors, walodneeks Endselins, kâ „N. M." sino, eezelts par Wilnas leischu sinatnes beedribas korespondejoscho beedri.

Kijewa. Uſ Maskawas-Kijewas dselszeła leetus isskalojis zeku. Uſ tilteem un dselszeła dambja nogulusês ap zeturdalaschena beesa duhnu un smilschu kahrta.

— Brodskis dahwajis Aleksandra II. peminekla buhwei 5000 rubkus, Tereschtschenko 50,000 rbl.

Sewastopole. Istihrot artilerijas ostu, sprahgusi kahda no bagarmaschinas aiskerta bumba no Krimas kara laikeem.

Schitomira. Laulibas tragedija. Tereschtschenko muischas artelschtschiks Gribojedows jokodamees mehrkejis uſ sawu jauno seewu ar rewolweri. Rewolwers gahjis walâ un seewa nokritusi nedsihwa semê. Ismisumâ Gribojedows gribejis noschautees, pehz tam metees upê, bet abas reises isglabts. Gribojedowi bijuschi laulajuschees tikai kopsch daschâm nedelam.

Wladiwostoka. No Nikolajewskas zeetuma pa apakschsemes gangi isbehguschi 9 koti swarigi politiski noseedsneeki, kuri tika apwainoti par wairakâm ekspropriazijam un Zeretelli nonahweschanu. Wineem wiseem draudejis nahwes sods.

Widseme.

Riga. R. L. B. Waldemara Juhrneezibas Nodalas sehdê 20. julijâ sch. g. tuwaki apspreeda jautajumus par ekspedizijas suhtischanu uſ Widsemes juhrmalu, noluhkâ, sawahkt droschas sinas par muhsu swejneeku juridiskeem un ekonomiskeem apstahkleem un swejneezibas techniku. Apzelot Widsemes juhrmalu usnehmâs augusta mehnesî sch. g. Nodalas preekschneeks J. Kreizbergs. — Loti wehlams, kaut swejneeki apzelotajeem pasneegtu eespehjami daudſ sihku un plaschu sinu. Tas war nahkt wisadâ sinâ tik wineem par labu, jo uſ sakrahto sinu un materialu pamata Nodala nodomajusi stahdit preekschâ atteezigâm waldibas eestahdem preekschlikumus par muhsu swejneeku stahwokła uslaboschanu. Wehlaki tiks sinots, kad un kur J. Kreizbergs eeradisees sinu wahkschanai, lai interesenteem buhtu eespehjams pee laika sagatawot wajadsigos materialus. —

Tani paschâ sehdê Nodala nolehma sasaukt 14. augustâ sch. g. paplaschinatu sapulzi, kurâ pahrspreedis juhrskolu programas un preekschlikumus par wajadsigâm pahrmainam un reformam. Uſ scho sapulzi teek usaizinati zelt preekschâ referatus un personigi eerastees wisi interesenti, it ihpaschi juhrskolotaji.

— Par strahdneeku usmusinaschanu uſ streiku Widsemes gubernators wakar sodija Prowodnika fabrikas strahdneekus Juri Budaku, Peteri Dawidonisu un Frizi Saulgalwi ar 3 mehnescheem katru. Wini bija eeraduschees Prowodnika fabrikâ un sahkuschi peerunat zitus strahdneekus peedalitees pee galdneeku un krahsotaju streika. Wisus winus apzeetinaja un eeweetoja aresta namâ, kur wini izzeetis sawu sodu. —pl.

— Grahmata par pareistizibu un luterizibu Baltijâ (kreewu walodâ) nupat isnahkusi, kâ „Rtsch. Westn." sino un grahmata kotti leela. Starp grahmatu nodaku wirsraksteem mineti schahdi: 1) Eedsihwotaju sastahws pehz tizibam. 2) Walsts usdewumu preekschroziba Baltijas peekrastê. 3) Pareistizibas nosihme Kreewu tautibas nodibinaschanai. 4) Luterizibas zenteeni pehz wirswaldibas Baltijas gubernâs. 5) Isglihtibas beedriba, kas dibinata uſ Jura Semarina wahrda. 6) Pareistizibas stahwoklis Baltijâ. 7) Pareistizibas aissargaschana. 8) Luterizibas stahwoklis. 9) Baltijas politika. Kâ redsams, grahmata steepj tizibas jautajumu uſ politiskâ zihnas lauka.

No Lubanas. 17. julijâ. schinî gadâ weetejâs Laukſaimneezibas Beedribas telpâs tika sarihkota „Tautas israhde, uswebot R. Blaumana lugu „Skroderbeenas Silmatschos". Akteeri puhles nebija taupijuschi pee lugas eestudeschanas, sawas lomas attehloja labi, isnemot daschus, kureem beesʼka neweizâs tehlot dsihwi un pareisi tihpus minetâ lugâ. Tomehr kopeespaids bija apmeerinoschs. Weetejee diletanti leelaki meistari joku lugâs, nekâ dramâs un tragedijâs. Apmeklets bija labi. Pehz teatra bija jautribas wakars.

Weetejais pagasta nams tika isdots pahrlaboschanai par 400 rubku. Darbi eesahkti. Kanzeleja pagaidam atrodas B. maisnizas telpâs. Konrads.

No Patkules. Beedribu jaunas buhwes. Sarkan-Patkules semkopibas beedriba, kâ „Ds. W." sino, nolehmusi zelt namu, kuram noluhkam pirks no Peteranu Wembra 4 puhrweetas leelu semes gabalu par 1050 r. Projektê ari wilkt dselszeła sleedes lihdſ beedribas spihkerim. Beedribas weikals atradisees puswersti no Birschu (Modonas) stazijas. Gruntsgabala eeguhschanai beedriba nolehmusi aisnemtees 1500 rbl. weetejâs krahjkasês. No schis sumas kahda dala atlikstees ari buhwei, bes tam buhwei sihmeti dahwinajumi buhwkokos, akmenos un naudâ. Tomehr ar to ween nepeetiks un buhwes wajadsibam buhs jataisa jauns aisnehmums. Blakus beedribas semes gabalam eegumusi semi no ta pascha Peteranu Wembra ari Birschu Isglihtibas beedriba seeweeschu gimnasiju (? „L. A." red.) zelschanai.

No Pernawas. Richmana peemina. Pirmajam kreewu finibu wihram Lomonosowam, kura peemina schogad teek swineta, bij lihdſdarbineeks, akademikis Georgs Richmans, dsimis pernaweetis. Ispehtot elektrizitati pa pehrkona negaisa laiku, Richmans tika no sibena rosperts. Tagad, lai godinatu nelaika finibu wihra peeminu, Pernawas pilsehtas dome, uſ gimnasijas inspektora eerosinajumu, nolehmusi, isdot katru gadu 60 r. leelu stipendiju labakam skolenam fisikas mahzibâ Pernawas gimnasijâ. Pensija issneedsama, eepreeksch weenojotees ar gimnasijas direktoru.

Kurseme.

Kursemes gubernas meschu aissardsibas komisija, atsihdama meschu isziršanu barona Holteja Birschmuischâ par mescha postischanu, aisleegusi to uſ 5 gadeem, waj lihdſ razionala meschkopibas plahna eesneegschanai, un usdewusi apsehtpeezu gadu laikâ isziršanu no jauna ar meschu.

Leepaja. 24. jul. turês sawu prowes sprediki Annas basnizâ mahzitajs Irbe no Jelgawas, kursch nahkschot mahz. Parstrauta weetâ.

— Leepajâ pretschu peewesis junija mehnesî pa dselszeku: labibas, koku un zitu pretschu 3,158,350 pudu jeb par 299,498 pudeem masak nekâ pehrn. Lopus peeweda 3624 gabalus.

— Lai nowehrstu pahrak eeweesuschos uspirzeju nebuhschanu uſ Peter-tirgus laikâ no plkst. 1 naktî lihdſ pulkst. 6 no rihta, tad 3. eezirkna polizija eerihkojusi nakts deschuru uſ tirgus, kura jau peekehrusi wairakus uspirzejus. Tâ peem. ari 22. julija rihtâ tika peekerti kahdi 8 uspirzeji, kuri patlaban uspirka ogas.

— Ostmalê schonedel reti wahja kustiba. Eebrauz un isbrauz kugi masâ skaitâ. Labibas noliktawas pilnas ar labibu, bet ahrsemes labibas tirgos naw peeprasijumu. Drusziņ dsihwaka ir peekrastes kugneeziba.

— „Rossiju" treschdeen preeksch pusdeenas isdewâs eewest kara ostas sausâ dokâ. Tagad teek strahdats pee kuga nostuteschanas darbeem, pehz kam sahksees dibena islahpischana. Zik tahlu kuga dibens eelausts, wehl nebija eespehjams noweherot, jo dibens wehl atrodas uhdenî.

— Muhkenes uſ juhras. Peektdeenas nakti swejneeki, kuri swejoja apm. 2 juhdses no krasta eepretî Reina mescham, tika apsehsti no sawadas sugas taurineem, kuri neredsetâ wairumâ sametâs laiwâs. Iswelkot tihklus iſ juhras, wirwes bija kâ nobehrtas taurineem. Taurini, pehz wisâm pasihmem spreeschot, ir pasihstamee koku postitaji — muhkenes un laidâs no krasta ar wehju juhrâ, kur wisi dabuja galu. „L. At."

— Dsihwâ preze. Nesen tika sinots par kahda Leepajas nama ihpaschneeka meitu Alwini P., kura atswabinata no atklahta nama Rigâ. „Lib. Ztg." par schis meitenes likteni sneedſ schahdas tuwakas sinas: Alwine P. pagahjuschâ gada dezembrî zaur kahdu weetu apgahdaschanas kantorî eestahjusês Leepajâ kahdas B. ldses alus bodê par kalponi. Ar labu istureschanos B. pratusi eemantot meitenes ustizibu un apsolijusi winai par labu deenestu eenesigaku weetu. Sch. g. janwarî Alwine P. nosudusi no Leepajas. Tâ ka mahte newarejusi winu atrast, ta dewusi sinu slepenpolizijai. Ismekleschanâ israhdijees, ka alus bodneeze B. aissuhtijusi Alwini P. uſ Wentspili pee sawas mahsas, kura doschot Alwinei P. labu weetu. Bet Wentspils B. pateesibâ bijusi dsihwâs prezes apgahdataja. Sawu upuri, Alwini P., wina wispirms nowedusi nepanesamos materialos apstahkłos un tad par 30 rbl. pehrdewusi winu kahdam Rigas netiklibas namam. Slepenpolizija issinajusi ari, ka abas mahsas B. tahdâ pat kahrtâ aisdabujuschas uſ netiklibas namu ari kahdu 16 g. wezu meiteni no Kuldigas.

Palangâ schogad eeraduschees kahdi 790 peldu weesi, pa leelakai daļai poku tautibas. Palangai ir paschai sawa elektriska apgaismoschana un par 40,000 rub. eerihkots zentrals uhdenwads. Palangas ihpaschneeks, grafs Tischkewitschs puhlas dabuht konzesiju uſ dselszeku, kursch saweenotu Murawjowu ar Palangu, un kursch tad peeweenotos pee Bajorn-Memeles linijas. (Lib. Ztg.)

Wentspils. Jauns Artels. Pehz peenahkuschâm sinam pee weet. Birschas nodibinajees jauns brauzeju Artelis, kura statuti ari jau apstiprinati. Zik sinams, schi arteła noluhks

zenstees paturet darbus elewatorâ, kuri wezajam W. Br. Artelim tagad usteikti winu nesamehrigi augsto prasibu dehl.

No Zehrkstes. Jubileja. Zehrkstes pagasta skolotajs Andreews Bergmans 24. julijâ swin sawa amata 25 gadu jubileju. Jubilaram ir nopelni neween kâ audsinatajam, bet ari kâ sabeedribas darbineekam tiklab paschâ pagastâ, kâ wisâ apkahrtnê. „L."

No Jelgawas.

Papildu meerteesnesis Schalins us pascha luhgumu atlaists no schi amata un peeskaitits ministrijai.

Pilsehtu wehleschanu leetâ senats dewis schahdus paskaidrojumus: 1) Domes lozekli, kuri eewehleti kâ zitu personu, beedribu waj eestahschu pilnwarneeki, nesaudê sawas teesibas wisu 4 gadu laikâ, kaut ari winu sakari ar pilnwarotajeem isbeigtos, ja tikai schee pilnwarotaji schaî laikâ nesaudê wehleschanas zensu 2) Wisas amatu personas, kuras eewehl pilsdome, jawehl ar bumbinam, tapat ari eepreekschejas sagatawoschanas komisijas, kuru lozekli ari skaitâs par amata personam un ir atbildigi par nelikumigu rihzibu wineem usdoto peenahkumu ispildischanâ, tâpat kâ pilsd. waldes lozekli.

„Sadsihwes" pagaidu redaktors Mihlgrahwis, kâ „J. D. L." sino, no Kursemes gubernatora kunga par 76. un 77. numuros eespeesteem pahrdrukajumeem no „Retsch" un par korespondenzi no Kalna muischas nosodijis ar **3** mehneschem aresta bes pahrwehrschanas naudas sodâ. — Mihlgrahwis, kâ „T." sino, peektdeen jau apzeetinats. Soditâs lapas sestdeenas numurs neisnahza. — „Sahdsihwes" isdeweji patlaban peesuhtijuschi saweem abonenteem schahdu pasinojumu:

„Sadsihwes" pagaidu atbildigo redaktoru K. Mihlgrahwi Wina Ekselenze Kursemes gubernatora kungs nosodija ar 3 mehneschem arestâ.

Pasinojam godateem abonenteem, ka lihds jauna redaktora apstiprinaschanai awises isnahkschana us dascheem numureem tiks pahrtraukta.

Blehdigs bruhtgans. Kahds Dihka eelâ dsihwojoschs jauns zilweks Woldemars M. pahris mehneschus atpakal apzehlis kahdu skaistu, gadus 16 wezu skuki, un peetaisijees tai klaht par bruhtganu. Skukes wezaki gan no eesahkuma nebijuschi ar meeru, ka M. ap winu meitinu lakstojâs, domadami, ka tai wehl laika deesgan apprezetees, bet M. weenmehr glauni uszirtees lakuhdas sahbazinos un schokeja uswalkâ, apmekledams skukes wezakus, kâ ari teem eestahstidams par sawu leelo bagatibu un leelisteem weikalisteem usnehmumeem, kurus tas „nodomajis iswest" un pratis tos tik tahlu peedabut, ka tee isnehmuschi skuki no weetas un panehmuschi pee sewis, lai pa godam sagatawotos us gaidamajâm kahsam. Tâ nahkot un ejot, M. pratis ari no lihgawas wezakeem ismahnit kahdus 15 rbl. naudas. Tos dabujis, prezineeks apstahjees pee teem eet . . . Tagad nu ari skukes tehwam azis atwehruschâs, ka M. naw nekahds bagatneeks, bet pliks, kâ basnizas schurka; turklaht tehws ari no skukes isturescharnâs nopratis, ka winas ilgajai ispalikschanai pa wakareem, M—u pawadot, ir newehlamas sekas. „T."

Paschnahwibas mehginajums. Zeturtdeen, pulksten 10½ no rihta, Katoku eelâ Nr. 25 dsihwojoschâ strahdneeka seewa, Margreeta Neiland, paschnahwibas noluhkâ eedsehrusi etika skahbi. Etika skahbe bijusi stipri ar uhdeni atschkaidita, kamdehl ari naw sawu spehku rahdijusi, bet N. palikusi pee dsihwibas, dabudama tik neeewehrojamas noplauzejuma bruhzes. Par paschnahwibas mehginajuma eemeslu min wihra slikto isturescharnos pret winu. (T.)

Sahdsibas. Nesinami laundari eelaususchees dsehreenu pahrdotawas pagrabâ pee tirgus laukuma № 15 un issaguschi daschadus dsehreenus 85 rubku wehrtibâ. — Kahdâ alus bodê, Katoku eelâ, kahds Juris L. bij garkaklischu saturu tukschodams tâ peekusis, ka turpat nolikâs drusku us atpuhtu. Pa to laiku tam isnemts no kabatas 15 rubli naudas. Aisdomas kriht us kahdu seeweeti Annu W. — Dorei M., Dobeles eelâ Nr. 17, pagahjuschâ nedelâ nesinami garnadschi issaguschi is winas aisslehgtâ dsihwokla 17 rubkus skaidrâ naudâ un daschadas leetas apmehram 20 rubku wehrtibâ.

Basnizas sinas.

Deewkalposchanas Sw. Annas basnizâ: Swehtdeen, 31. julijâ, pulkst. 10 no rihta spredikos Dobeles mahz. Lambergs. Ussaukti: Teodors Arajs ar Liseti Markewitz, Andrejs Uhdre ar Aneti Doroteju Ogle.

Deewkalposchanas Jelgawas pilsehtas draudses Nikolaja basnizâ: swehtdeen, 31. julijâ, pulksten ½10 no rihta mahzitajs Reinhards. Ussaukti: Pawels Baranows ar Karlini Lisetti Pihlads, Samels Krastinsch ar Annu Tomson, Schannos Augusts Muhrneeks ar Johannu Altman, Teodors Arajs ar Lisetti Markewitz. Miruschi: Lihse Mamis 69 g. w., Trihne Ulpis 83 g., Selma Lisette Emilie Weideman 10 m., Aleksanders Kasbergs 66 g., Alwine Daugau 1½ g., Dore Branaburg 40 g., Nikolai Arnold Freiman 4 m. w.

Wisjaunakâs sinas.

Maskawâ, 22. julijâ. Pilsehtas preeschneeks sodijis awises „Utro Rossiji" un „Russkija Wedomosti" ar 1500 rbl. katru par rakstu „Peesihmes par Peterburgas seeweeschu medizinas instituta 1000 kursistenu isslehgschanu".

Odesâ, 22. julijâ. Bakteriologiski konstateti diwi mehrs slimibas gadijumi. Weens mehra slimneeks miris.

Bakû, 22. julijâ. Naftas struhklai degot dabujuschi galu 5 strahdneeki.

Berlinê, 4. augustâ (22. julijâ). Miris slawenais skulptors Begass.

Karlsbadê, 4. aug. (22. jul.) Zars Ferdinands eerahdees incognito weseloschanâs nohlukâ.

Londonâ, 4. augustâ (22. julijâ). Ostas walde stahjâs pee jauna Londonas doka eerihkoschanas, kura ismaksâs 2 miljoni mahrzinu sterlinu.

Monastirâ, 4. aug. (22. jul.). Usbudinoschais stahwoklis wilajetâ kluhst launals zaur beeschâm slepkawibam un patwaribam pret kristiteem. Albanu kustiba aug. 18. julijâ nogalinati 6 bandas lozekli, pee greeku-albanu bandas sadursmes ar saldateem; diwi no krituscheem ir kristigee. Us tureeni aissuhtiti leelgabali.

Waschingtonâ, 4. augustâ (22. julijâ). Paraksts lihgums par schkihreju teesu skarp Seemel-Amerikas Saweenotâm walstim, Franziju un Angliju.

Portoprensâ, 4. aug. (22. jul.). Dumpineeki eenehmuschi pilsehtu. Pa nekahrtibu laiku nogalinati 40.

Isdewejs: Latweeschu Dr. Beedr. tagadejais presidents **Th. Doebner.**

Redaktors: **R. Purinsch** (Purinu Klaws).

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Augstu laimi
un
preezigu kopdsihwi
Tomsonu Annai
un
Krastinu Sahmelim
kâ ussaukteem.
Lai laime roses Juhsu zelâ kaisa,
Un amors Juhsu sirdis saweeno,
Lai katra deena preekus taisa
Jums dsihwes zeklus staigajot . . .
J. B.

Dr. med. T. Rolssen,
Rigâ, Leelâ Smilschu eelâ Nr. 29. Telefons 3173.
Homeopatisks ahrsts, seeweeschu ahrsts, chirurgs.
Pa wasaras laiku runas stundas darba deenâs no 10—12.

Dr. Levitas.
Eekschkigâm, seeweeschu un behrnu slimibam.
Jelgawâ, Pasta eelâ № 6.

Peenemu ahdas, dsimuma, puhschla un sifilisa slimneekus no 9—1 pr. pusd. un no 6—½9 wak. Dahmas un behrnus no 5—6 w. zaursskatischana ar elektrizitati.
Dr. J. Wachtus,
Marstal-eelâ 8, tuw. pee Grehz. eel. telef. 5492.

Peenem
sobu slimneekus
ikdeenas no 10 lihds 1 un no 3—6. Spezialists, selta sobu kroneem (Goldkronen) un ar stifti eeleekameem (Stiftszähne) bes platem.
Dentists **M. Kaplaus,**
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 31.

Peenemu sobu slimneekus ikdeenas no plkst. 9½—1 un 4—6. Spezialitate: eeleek mahkfligus sobus, porzelana plombas un iswelk sobus gluschi bes sahpêm. Lauzeneekeem eewehrojami paseminatas zenas.
Jelg. Leelajâ eelâ № 6.
Gutman-Rathaus.

Sobu slimneekus
peenemam katru deenu no pulksten 9 lihds 6. Sobus iswelk bes sahpem. Mahkfligi sobi ar waj bes platem. Wisadas plombas. Spez. selta sobu kroneem, porzelana un selta plombam. Lauzeneekeem eewehrojami paseminatas zenas.
S. Braude u. P. Braude,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 17.

M. Brauer's,
Jelgawâ, pee Annas wahrteem, eepretim „Jahna basnizai".
Kapu peeminekli
kâ: krusti, obelisli, grahmatas, rulli u. t. t. teek is wislabakâ materiala pagatawoti.
Lai monumenti isnahktu glihti, kâ ari isturigi pret gaisa eespaideem, tee teek slihpeti un poleeeti ar jaunlaiku maschinu palihdsibu.
Gelttitus, kâ ari neseltitus „tschuguna krustus" peedahwaju par peenehmigâm zenam.
Zeem. publikas apstellejumi teek ruhpigi un apstnigi isdariti. — Labakâs atsaukstmes.
Gudrabs „medalî un goda diploms" Rigas „Jubilejas izstadê".

No 17. julija sahkot dsihwoju
Pasta eelâ № 6
pretim Katrinas eelai.
Peenem sobu slimneekus ikdeenas no plkst. 9—1 deenâ un no plkst. 3—6 pehz pusd.
Pagatawoju mahkfligi sobus, ar un bes platitem, selta kronischus, skruhwes sobus, porz. un selta plombas.
D-ts **J. Arons.**

Mahzeklis
war peeteiktees mechaniskâ atslehdsneeka darbnizâ pee atslehdsneeku meistara Chr. Biemana, Jelgawâ, Katoku eelâ № 21.

Nama kopejs
wajadsigs.
Walles eelâ № 21.

A. N.
Bogdanowa
tabakas fabrik. noliktawa
Jelgawâ, Katoku eelâ № 12, eewehlê wislabakâs papirosu tschaulites (hilses) is pascha auto-mech. fabrikas
„Sankt Gotthard",
starp tâm: koka kastitês par 250 gab., kâ ari Berlines 100 gab. ar labu mundstiki katrâ kastitê un „Zarskija" ar glihtu walsts ehrgli.
Smarschiga tabaka: Halis ¼ № 46 kap., ⅛ № 23 kap. Maikapara spezialtabaka: Gwesda № 40, № 30 un № 10 nepahrspehjama labuma. Papiros: wisas wairak peepraustas sortes par lehtâm zenâm.
NB. Atkalpahrdewejeem wislabakâ eepirkschanas weeta.
Tabaka III. sorte jau no 72 kap. mahzina un zigarus no 7 r. 80 k. no 1000 sahkot.

Laukfaimneeku sabeedriba
„Paschpalihdsiba"
Rigâ.
Jelgawas nodala Katoku eelâ 48,
peedahwâ
no krahjuma tikai ahrsemju
Mahkfligus mehslus
kâ:
Superfosfatu, Kaulumiltus, Kainitu, Kalisahli, Tschilisalpetri, — Kalkaslahpekli, Sehrskahbo amoniaku, — Mehsloschanas gipsi, Tomasmilti pehz kuhstoschas fosforskahbes.
Jauns! Sirgu grahbekli ar 36 sareem. Jauns!

Mahzekli
wajadsigi gahses un uhdenswadu weikalâ E. Fischer, Jelgawâ, Rahtuscha eelâ № 2.

Galdneeka selli un mahzekli wajadsigi buhwes u. mehbeku darbnizâ, Leelajâ eelâ 11, K. Bertul.

Jaroslawas gubernâ nseekihlata
SEME,
2380 defet., pahrdodama par 60,000 rbl., waj ari gabalôs koloniteem no 20—100 un wairak defet. par 15—50 rbl. defet., 7—9 werstes no dselsszeta stazijas, 72 werst. pa dselsz. no Rybinskas pilsd., 50 werst. no Beschezkas pilsd. Isstrahdata arama seme 50 rbl. defet.: 800 defet. koki laba, weza arama seme, atstahta plawâs; 300 defet. pahrpludenatas semes pee Sitas upes, kura eetek Wolgâ; 800 defet. malkas un pa dalai buhwkoku mescha pa purweem, un deriga seme pa 15 rbl defet.: 480 defet. iszirtuma pa aisaugusch. plaw.; ehku naw. War pirkt ar semneeku bankas peepalihds. 7 werstes atrodâs jau latweeschu kolonija (tuwu pee Kokegojewo zeema). Apskatischanai jabrauz uf Rodionowo staz. Mask. Wentsp. Rib. dselsz., zaur tirdsn. m. Woskresenskoje (kur atrodâs pasts, slimniza, tirgus un daudz tirgotawu) uf Wlasicha zeemu, pee meschsarga Alekseja Iwanowa Sisojewa.
Ihpaschneeka adrese:
К. Е. Кометсъ, С.-Петербургъ, Ждановка, Офицерскій пер. № 4.

Mahziba
manâ
priwatâ elementar-skolâ
preeksch sehneem un meitenem sahksees 9. augustâ.
Peeteikschanos peenemschu katru deenu no 5. augusta sahkot skolâ, Lapskalna eelâ № 11, Jelgawâ.
A. Wahzkahj.

Ar Widsemes Gubernatora atlauju atwehrta mana
peegreeschamâ (schnitu) skola, Rigâ,
Kurmanowa eelâ № 9.
Peenem skolneekus un skolneezes dehl eemahzischanâs peegreeschanâ (schnitu) mahkslâ pehz proporzionalas sistemas us ischetreem galweneem mehreem preeksch katras figuras un kermena apmehra.
Peegreeschamâ skolâ pahrdod metodes un schnites.
Ar zeenibu S. Lewitanus.
Katalogi bes maksas. 635

Jansona grahmatweschu kursi
Mahzibu sahkums 1. septembri, nosazijumus un programu issuhta par brihwu.
Kursôs mahza wisus tirdsneezibas preekschmetus un ari us ralstamu maschinu ratstit
Kursu nobeigusheem teek weetas rekomandetas. 16496.
С.-Петербургъ, Демидовъ пер. 5, Отдѣленіе Невскій 1.

Mag.
J. Hertela
apteeku pretschu pahrdotawâ
Jelgawâ, Pasta eelâ № 13.
Peedahwâ
wisadas us scho arodu atteezoschas
prezes.

Salgales draudsei
wajadsigs diplomeis, labs musikas pratejs
ehrgelneeks un skolotajs.
Preekschroka Irmlawas seminaristam. Peeteiktees, apteezibas lihdsnemot, war katru deenu lihds 30. julijam 1911. g Salgales mahzitaja muischâ.
Salgales basn. preekschneeziba.

Печатать разрѣшается полиціею.

Te klaht 1 peelikums.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.